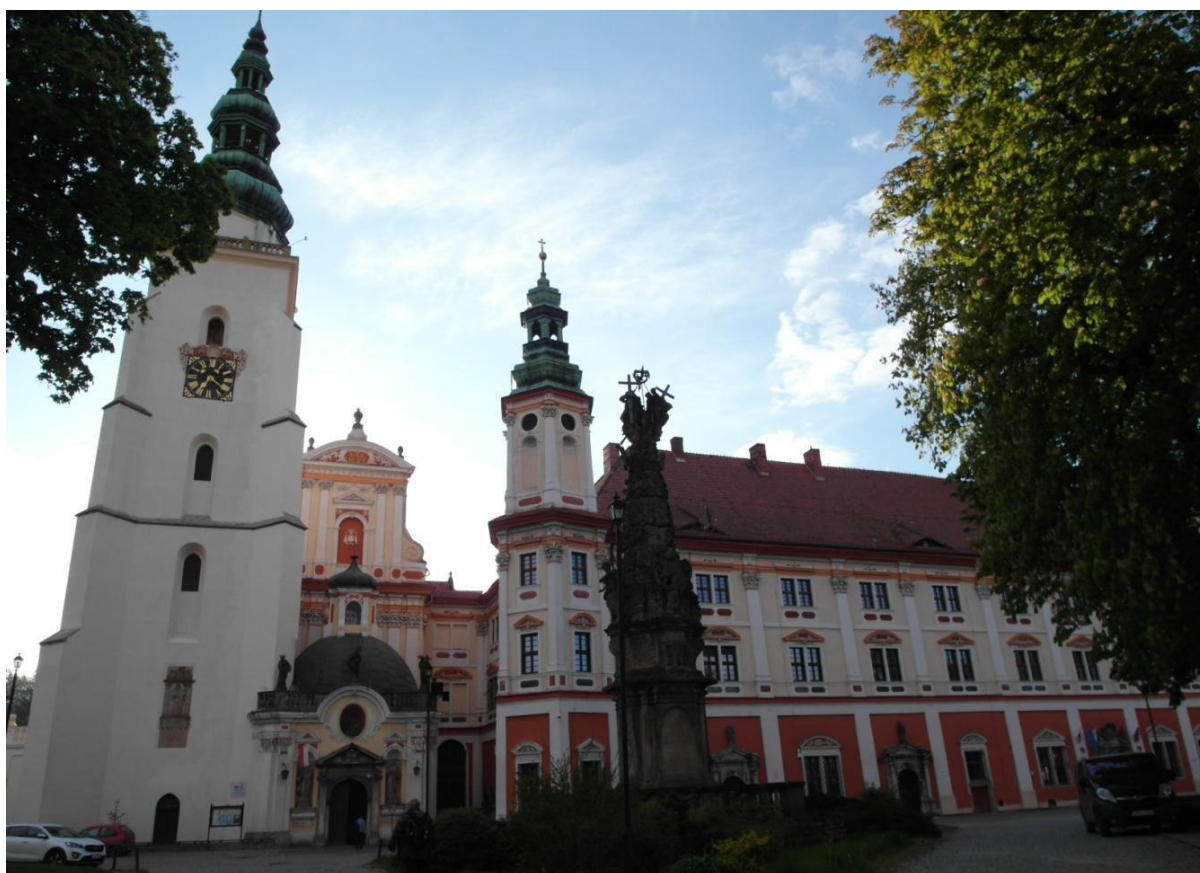

Rajd motorowy w Prudniku

Ekipa motorowa naszego Oddziału w składzie: Marian Kuc (posiadacz Dużej Złotej Motorowej Odznaki Turystycznej), Wiesława Cenian (posiadaczka Dużej Srebrnej Motorowej Odznaki Turystycznej), Zdzisław Orlik (posiadacz Dużej Srebrnej Motorowej Odznaki Turystycznej) i Janusz Milewski (posiadacz Dużej Brązowej Motorowej Odznaki Turystycznej) wyruszyła bladym świtem 27 kwietnia 2024 roku do Prudnika, aby wziąć udział w XXV Ogólnopolskim Rajdzie Turystów Zmotoryzowanych PTTK. Rajd został zorganizowany przez Turystyczny Klub Motorowy „Zryw” PTTK w Prudniku. Udając się na start rajdu zatrzymaliśmy się rano (o ludzkiej porze) w pocysterskim zespole klasztornym w Henrykowie (fot. 1).

Fot. 1. Zespół klasztorny pocysterskiego opactwa w Henrykowie

To właśnie w Księdze Henrykowskiej będącej kroniką założenia i uposażenia opactwa cystersów w Henrykowie (spisanej po łacinie po 1268 roku), znalazło się zdanie w języku staropolskim „Day, ut ia pobrusa, a ti poziwai” co w wyniku transkrypcji można zapisać jako „Daj, ac ja pobruszę, a ty poczywaj”. To zdanie jest uważane za najstarsze zapisane w języku polskim. W 2015 roku Księga Henrykowska została wpisana na listę UNESCO „Pamięć świata”. Gwoli ścisłości w Henrykowie jest przechowywane faksymile Księgi, a jej oryginał znajduje się w Archiwum Archidiecezjalnym we Wrocławiu.

Rajd rozpoczął się punktualnie i na samym starcie odbyła się samochodowa konkurencja na orientację w wyniku której rozpoczęliśmy zwiedzanie od Prudnika-Lasu, gdzie znajduje się zespół klasztorny franciszkanów. Tam właśnie w latach 1954-1955 uwięziono kardynała Stefana Wyszyńskiego – Prymasa Polski. W klasztorze zachowano jego pokój wraz z bardzo skromnym wyposażeniem. Uwięzienie kardynała upamiętnia pomnik (fot. 2) oraz tablica okolicznościowa.

Następnie rajd przemieścił się do miasta Biała, jednego z najstarszych miast w Polsce lokowanego ok. 1270 roku. Wcześniej Biała była lokowana na prawie niemieckim jako wieś książęca. Była siedzibą kasztelanii przy granicy z Morawami. Historię miasta najlepiej poznaje się wędrując

Fot. 2. Pomnik kardynała Stefana Wyszyńskiego w klasztorze franciszkanów

„Szlakiem trzech wież”, który zaczyna się od Wieży Wodnej (powstałej ok. 1600 roku). Pierwotnie wieża doprowadzała wodę do zamku, a później również do miasta. W podziemiach Wieży można poznać zachowany system pompowania i rozprowadzania wody drewnianymi rurami. Kolejną wieżą na szlaku jest wieża bramy południowej zwana Wieżą Prudnicką. Jest ona najlepiej zachowanym elementem obwarowań miejskich. Pochodzi z przełomu XIV i XV wieku. Ma wysokość 23 metrów, a grubość murów osiąga 2,1 m. Wieża pełniła rolę zbrojowni, była obiektem obserwacyjnym, ale też mieściło się w niej więzienie miejskie – tu przesłuchiowano więźniów i wymierzano kary. I ostatnią budowlą na szlaku jest Wieża

Ciśnień zbudowana na wzniesieniu w 1913 roku. W górnej części mieści się zbiornik o pojemności 80 tysięcy litrów. Zaopatrywała miasto w wodę aż do końca XX wieku.

Biała była jednym z dwóch miast na Śląsku, która przyjmowała Żydów z całej Europy. Żydzi właśnie nadawali miasteczku ton, wywarli ogromny wpływ na jego działalność i przyczynili się do rozwoju gospodarczego miasta. W XVIII wieku było to jedyne miasto w Rzeszy Niemieckiej, w którym mieszkało więcej Żydów niż chrześcijan. W mieście funkcjonowała synagoga zbudowana w 1774 roku w stylu barokowym. Została spalona przez Niemców w 1938 roku podczas nocy kryształowej. W Białej zachował się największy na Górnym Śląsku kirkut, na którym znajduje się ponad 900 macew, a pochowano na nim 3000-6000 osób. Położony jest na zboczu wzniesienia, na którego szczycie znajdowało się niegdyś słowiańskie grodzisko. Na cmentarzu odnaleziono najstarszą macewę na Śląsku pochodzącą z lat 1621/1622 ustawioną na grobie Esterki „córkę pobożnego Symchy” (fot. 3). Znajdują się tutaj też resztki dawnego domu przedpogrzebowego. W Białej, oprócz już wymienionych zabytków, znajdują się także gotycki kościół rzym.-kat. pw. Wniebowzięcia NMP, późnorenesansowy zamek Prószkowskich, kościół rzym.-kat. pw. św. Piotra i Pawła, dawny kościół ewangelicki (obecnie biblioteka miejska), pozostałości średniowiecznych murów obronnych, a także pomnik Friedricha Ludwiga Jahna – twórcy niemieckiego systemu gimnastyki. Zachowane zabytki wyraźnie świadczą, że Biała była miastem wielowyznaniowym i wielokulturowym.

Fot. 3. Macewa Esterki – córki pobożnego Symchy, z przełomu 1621/1622 roku

Zakończenie Rajdu odbyło się w miejscowości Solec w Zbrojowni Joannitów (obiekt pomieszczony w dawnych budynkach gospodarskich o charakterze rekonstrukcyjnym). Ale w Solcu działała komandoria joannitów, której komtur był proboszczem miejscowego kościoła. Istniała do kasaty klasztorów na Śląsku w 1810 roku. W ramach zakończenia rozdano puchary i nagrody. Wszyscy członkowie naszej grupy zdobyli Odznaki Krajoznawcze Ziemi Prudnickiej oraz Jubileuszową Odznakę „70 lat Oddziału PTTK Sudetów Wschodnich w Prudniku”. Rajd ze wszech miar należy uznać za udany.

Janusz Milewski